

В. С. Мунтян, канд. наук з фізвиховання
та спорту, доцент кафедри
фізичного виховання № 1

БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС І ОРГАНІЗАЦІЙНО- МЕТОДИЧНІ ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ КАФЕДРИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Світові тенденції сучасної вищої освіти та вимоги щодо інтеграції в загальноєвропейський освітній простір, які пов'язані з рішеннями Болонської декларації, передбачають підвищення мобільності учасників навчального процесу і ставлять нові завдання та підходи до складання програм навчання. Одним із найважливіших завдань, що стоять сьогодні перед вищими навчальними закладами, є розвиток і саморозвиток, формування фізкультурно-оздоровчої компетентності студентської молоді. Тому *питання нострифікації компетентності – визнання знань та вмінь, а не тільки дипломів* – є надзвичайно актуальним і потребує особливої уваги.

Сорбоннська “Спільна декларація про гармонізацію архітектури європейської системи вищої освіти” (травень 1998 р.), що передує Болонській декларації (червень 1999 р.), висунула одне із головних положень – міжнародне визнання систем вищої освіти, безпосередньо пов'язане з прозорістю і легкістю для розуміння дипломів, ступенів та рівня кваліфікації випускників.

У програмному виступі делегат особливих доручень Асоціації європейських університетів Г. Хога (1999 р.) підкреслив, що слід розробити уніфікований критерій присвоєння освітніх кваліфікацій. ECTS (European Community Course Credit Transfer System) дозволяє складати програми, рівні освіти і кваліфікації для студентів (аспірантів) при їх переведенні до навчального закладу іншої держави, а також для фахівців при вступі на роботу. Відмітною особливістю ECTS, на думку європейських експертів, є оцінка результату, а не процесу.

У комюніке міністрів вищої освіти європейських країн

(Прага, травень, 2001 р.) було звернено увагу на підвищення привабливості європейської вищої освіти, але розуміння і схожість європейських дипломів мають бути підкріплені розробкою загальної системи кваліфікації, механізмів гарантії якості та акредитації (сертифікації) .

Учасники семінару “Накопичення і переведення залікових одиниць – виклик для інститутів і студентів” (Цюріх, 2002 р.) підкреслили, що не має бути механічного переведення навчальних годин на залікові одиниці. Система ECTS повинна відображати якість освіти і кваліфікації, а не кількість прослуханих лекцій або відвіданих занять .

При розробці системи оцінювання кафедра фізичного виховання виходить з того, що отримання заліку (оцінки, кількості балів) треба зводити як до показників відвідування занять, так і до підвищення якості освіти, яка виражається наявністю умінь і навичок у виконанні фізичних вправ, здатністю працювати самостійно як під час заняття, так і в позаурочний час.

Необхідно враховувати також, що серед заходів щодо реалізації положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки України (п. 2.1.) розглядається розробка Додатка до диплома про вищу освіту згідно із загальноєвропейським зразком “Додаток до диплома (Diploma Supplement)”.

Далі, в наказі № 757, у розділі “Організація навчальних занять” (п. 4) “Проблеми якості освіти та розробка порівняльних методологій і критеріїв оцінки” зазначено:

4.2.1. Для проведення практичних занять з фізичного виховання у вищих навчальних закладах студенти розподіляються на навчальні відділення: *основне, спеціальне і спортивне*.

4.2.2. До *основного* відділення зараховують студентів: а) які займаються в групі ЗФП (загальної фізичної підготовки); б) професійно-прикладної фізичної підготовки і в) у групах з видів спорту.

4.2.3. До *спеціального навчального відділення* (спеціальна медична група – СМГ) зараховують тих студентів, які виконують завдання навчальної програми з теоретичної та методич-

ної підготовки, займаються в групах ЛФК і в групах реабілітації після травм. Залікові вимоги для студентів цієї групи розробляються з урахуванням медичних показань і протипоказань.

4.2.4. До спортивного навчального відділення зараховуються студенти основної медичної групи, які мають відповідний рівень фізичного розвитку та фізичної підготовленості і бажають займатися одним (або кількома) видами спорту, за якими проводяться навчально-тренувальні заняття.

4.2.6. Студенти основного та спортивного відділень мають право вільного вибору виду спорту і навчальної групи з урахуванням їх інтересів.

Однак, як свідчить практика, існуючі методики оцінювання не дозволяють *висвітлити* реальний стан рівня підготовленості конкретного студента, *якщо не враховувати, до якої медичної групи належить студент і в якому відділенні (переважно спеціальному або спортивному) він займається*. Наприклад, в Англії існує практика складання іспиту для “просунутого” рівня і відповідна відмітка, що підтверджує даний рівень “A-levels”.

Виходячи з цього слід з метою розробки критеріїв оцінки (стандартів) вищої освіти враховувати розподіл студентів на відділення. У додатку до диплома зазначати, до якої групи належить конкретний студент і його відповідну оцінку. Так, студенти основного відділення повинні отримувати відповідну відмітку, наприклад “A-levels”. Студенти спортивного відділення – “A-sport-level”, а студенти спеціальної медичної групи – “SM-levels” (Special Medical levels) і оцінку, згідно з існуючою градацією “всередині групи”. Таким чином, у Додатку до диплома буде відображено “реальну картину” стану здоров’я і рівня підготовленості кожного конкретного студента.